

Syrjäisen maaseudun toimintaohjelma 1998

- **Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä** asetti 4.12.1996 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin hallituksen hyväksymässä maaseutuohjelmassa esitetyn mukaisesti *laatia ehdotus syrjäisen maaseudun toimintaohjelmaksi*. Kehittämishjelmassa syrjäistä maaseutua käsitellään kansainvälisestä, kansallisesta, alueellisesta ja paikallisesta näkökulmasta.
- Teemaryhmä analysoi syrjäisten alueiden uutta tilannetta ja muuttunutta toiminta- ja politiikkaympäristöä siten, että löydettäisiin *keinoja, joilla maaseutupolitiikan tavoitteet on mahdollista toteuttaa myös syrjäisellä maaseudulla*.
- Ryhmä etsi uusia ja vaikuttavampia keinoja myös maaseutupolitiikan silloisten “rajausten” ulkopuolelta.
- Keskeiseksi linjauksiksi muodostuivat ***yhdentävän maaseutupolitiikan ja paikallisen kehittämisen*** systemaattinen vahvistaminen.

Työryhmän kokoonpano

- Työryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin erikoistutkija Pentti Malinen Oulun yliopiston Kajaanin kehittämiskeskuksesta ja jäseniksi
- aluekehitysneuvos Matti Sippola sisäasiainministeriöstä,
- erikoissuunnittelija Pekka Myrskylä Tilastokeskuksesta,
- toiminnanjohtaja Reijo Keränen Aluekehityssäätiöstä,
- kunnanjohtaja Into Tähkävuori Parikkalan kunnasta,
- metsänhoitaja Asko Niemi Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:stä,
- neuvotteleva virkamies Pekka Salminen ympäristöministeriöstä,
- pienkunta-asiamies Markku Fagerlund Suomen Kuntaliitosta,
- pääsihteeri Jorma Leppänen sisäasiainministeriön saaristoasiain neuvottelukunnasta,
- tutkija Ilkka Pyy Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitoksesta sekä
- ylitarkastaja Seija Hakkarainen maa- ja metsätalousministeriöstä.
- Työryhmän sihteereinä toimivat tutkijat Juha Niska ja Heikki Keränen Oulun yliopiston Kajaanin kehittämiskeskuksesta.

Syrjäisen maaseudun teemaryhmän linjauksia

Syrjäisen maaseudun teemaryhmän mukaan alueiden ja maaseudun kehittämiselle asetettujen tavoitteiden toteuttaminen syrjäisellä maaseudulla edellyttää selvästi **tehostettua, erilaistettua ja kohdennettua politiikkaa**, joka koostuu seuraavista erityyppisistä toimenpiteistä:

1. **poliittisen tason linjaukset** ja päätökset (ns. makropolitiikka)
2. syrjäisten alueiden ja syrjäisen maaseudun erityislähtökohdista lähtevät **strategiset valinnat** alue- ja horisontaalisissa maaseudun **kehittämisohjelmissa** (yhdentävä politiikka ja niihin liittyvät sektoripolitiikkojen alueellistetut toimenpiteet)
3. syrjäisyyden ja sen osatekijöiden “voittamiseen” tarvittavat **erityiskeinot**
4. alue- ja maaseutupolitiikan **organisointia** koskevat uudistukset, joilla vahvistetaan integroitua lähestymistapaa ja paikallista kehittämistä.

Syrjäisen maaseudun kehittäminen. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu 7/1998. 154s.

HAMA-käsite Suomen maaseutupolitiikkaan

Suomen maaseutupolitiikka on saanut alkunsa Maaseutuprojektin (1991) tuottamasta mietinnöstä. Projekti määritteli kansainvälisten esikuvien (OECD) ja lääneittäisten aluejakojen pohjalta maaseudun kolmijaon: *kaupunkien läheinen maaseutu, ydinmaaseutu ja syrjäinen maaseutu.*

Syrjäisen maaseudun se määritteli seuraavasti:

Syrjäinen maaseutu on ongelma-alue. Pitkät matkat keskuksiin estävät työssä käymisen ja paikallismarkkinatkin ovat suppeat ja etäällä. Elinkeinorakenne on yksipuolinen ja palvelut ovat uhanalaisia. Pohjois- ja Itä-Suomessa sekä saaristossa luonnonolot rajoittavat lisäksi alkuotannon mahdollisuuksia. Toisaalta luonto takaa näiden alueiden matkailullisen vetovoiman.

Kolmijaon alueellistaminen 1993

- Maaseudun kehittämisprojektin (1991) valmistelemassa Maaseudun kehittämisohjelmassa ja Suomen alueellinen uusiutumisstrategia - raportissa (Paasivirta 1991) esitettiin, että Suomen maaseutupolitiikan alueellinen erilaistaminen toteutetaan käyttäen kolmijakoa:
  1. kaupunkien läheinen maaseutu
  2. ydinmaaseutu
  3. syrjäinen maaseutu
- Tarkempi sisältö ja aluejaot tuotettiin erillisenä projektina Ylä-Savon Instituutin toimesta vuonna 1993. Tuolloin käytetyt tilastomuuttujat kuvasivat maaseudun tilannetta vuonna 1990.
- Keränen, Reijo, Pentti Malinen, Heikki Keränen ja Tiina Heiskanen (1993). Suomen maaseututyypin alueellistaminen. Ylä-Savon Instituutti, Tutkimusraportti 6:1. Kuopio. 54 s.

Kolmijaon päivittäminen 1993, 2000, 2006...

- Keränen, Reijo, Pentti Malinen, Heikki Keränen ja Tiina Heiskanen (1993). Suomen maaseututyypin alueellistaminen. Ylä-Savon Instituutti, Tutkimusraportti 6:1. Kuopio. 54 s.
- Heikki Keränen, Pentti Malinen & Olli Aulaskari (2000). Suomen maaseututyypit. Oulun yliopisto Kajaanin Kehittämiskeskus ja Suomen Aluetutkimus FAR. 26.9.2000
- Pentti Malinen, Liisa Kytölä, Heikki Keränen & Reijo Keränen (2006). Suomen maaseututyypit 2006. REDEC Kajaani, Working Papers
- Malinen, P., R.Keränen & H.Keränen (2004). Rural Area Typology in Finland – a Tool for Rural Policy. University of Oulu, Research Institute of Northern Finland, Research Reports 123. 78 s.

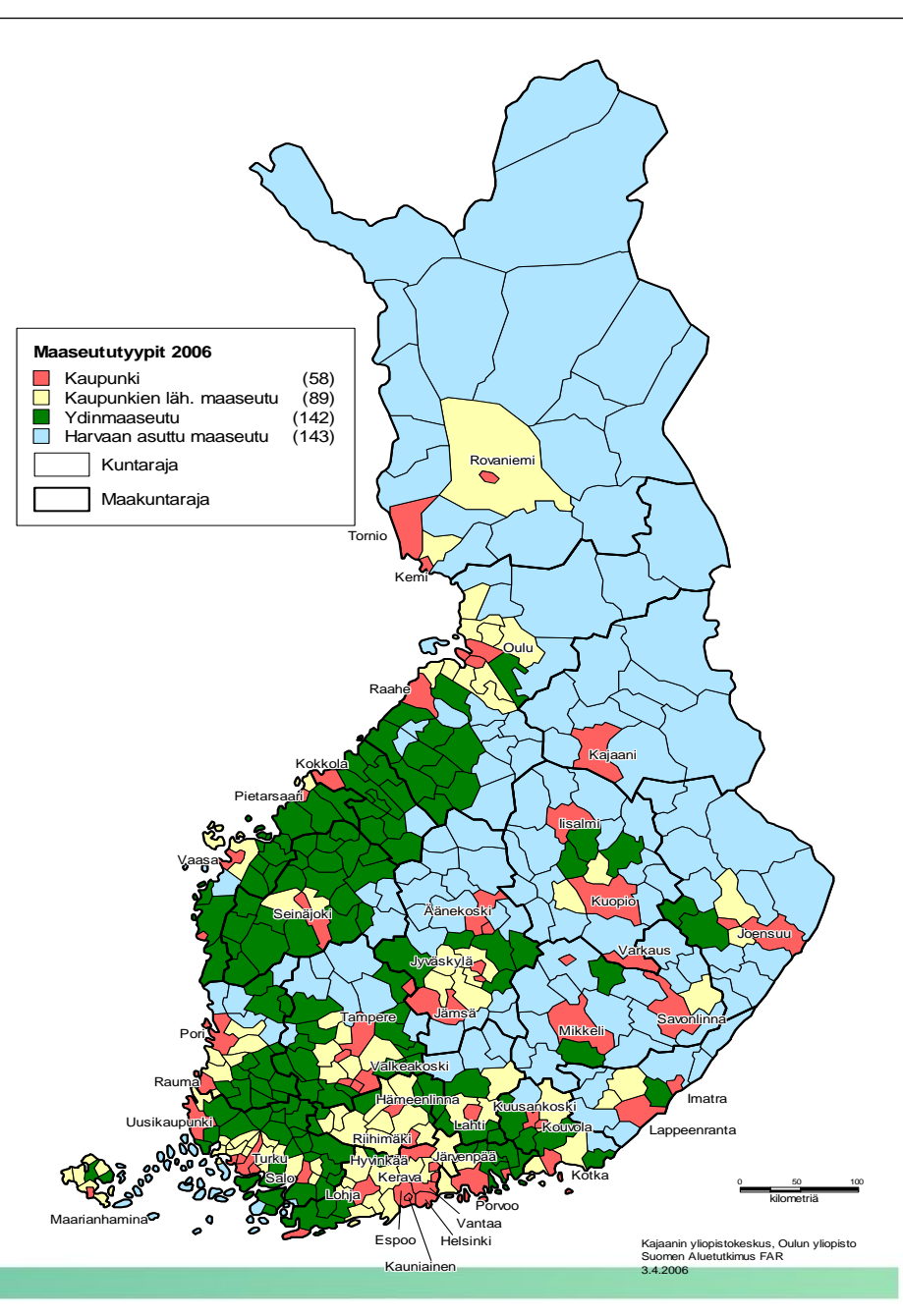
Kolmijako vm. 2006

Myöhempää ”tuotantoa” HAMA-teemasta:

Malinen, P. (2002). Yhdentävä maaseutupolitiikka. Teoksessa Hyyryläinen, Torsti & Pertti Rannikko (toim.): Eurooppalaistuva maaseutupolitiikka. Vastapaino.

Malinen; Pentti (2003). RURAL STUDIES - maaseutuopinnot; Syrjäisen maaseudun kehittäminen. Luentojen oheismateriaali etäopiskelijoille 1.11. 2003.

Malinen, Pentti & Toivo Muilu (2009). Syrjäisen maaseudun kehittäminen – verkkokurssia tukeva opintomoniste. Redec Kajaani, Working Papers 67.

EU-ohjelmakauden 2007-2013 maaseudun kolmijako

- Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmassa 2007-2013 kunnat on luokiteltu harvaan asutun maaseudun kuntiin, ydinmaaseudun kuntiin, kaupunkien läheisen maaseudun kuntiin ja kaupunkeihin.
- Maaseudun kolmijako pohjautuu Oulun yliopiston Kajaanin yliopistokeskuksen toimesta laadittuun vuonna 2006 valmistuneeseen selvitykseen.